

मैत्रावरुणर्वसिष्ठः। विश्वे देवाः। त्रिष्टुप्।

प्र वो यज्ञेषु देवयन्तौ अर्चन्द्यावा नमोभिः पृथिवी इषध्यै।

येषां ब्रह्माण्यसमानि विप्रा विष्वग्वियन्ति वनिनो न शाखाः ॥ ७.०४३.०१

येषाम्। विप्राः- विप्राणां मेधाविनाम्। असमानि- अनुपमानि। ब्रह्माणि- उपासनानि मन्त्रा वा। वनिनः- तरोः। शाखाः। न- इव। विष्वक्- सर्वत्र। वियन्ति- गच्छन्ति। ते। देवयन्तः- देवकामाः। वः- यूयम्। यज्ञेषु। द्यावा पृथिवी- द्यावापृथिव्यौ। वः- युष्मान्। इषध्यै- प्राप्तुम्। नमोभिः- नमस्कारैः। प्र- प्रकर्षेण। अर्चन्- पूजयन्ति ॥१॥

प्र यज्ञ एतु हेत्वो न सप्तिरुद्यच्छध्वं समनसो घृताचीः।

स्तृणीत बर्हिर्ध्वराय साधूर्वा शोचीषि देवयून्यस्थुः ॥ ७.०४३.०२

हेत्वः- शीघ्रगः। सप्तिः- अश्वः। न- इव। यज्ञः। प्र- प्रकर्षेण। एतु- गच्छतु। समनसः- सहृदयाः। घृताचीः- ज्योतिर्मयीभावनाः। उद्यच्छध्वम्। अध्वराय- ध्वररहितोपासनाय। साधु। बर्हिः- स्तृणीत- आसनं सम्पादयत। देवयूनि- देवकामाः। शोचीषि- दीप्तयः। ऊर्ध्वा- उत्कृष्टाः। अस्थुः- तिष्ठन्तु ॥२॥

आ पुत्रासो न मातरं विभृत्राः सानौ देवासौ बर्हिषः सदन्तु।

आ विश्वाचीं विदथ्यामनत्तवग्ने मा नो देवताता मृधस्कः ॥ ७.०४३.०३

विभृत्राः- विशेषेण भर्तव्याः। पुत्राः- वत्साः। मातरम्- जननीम्। न- इव। देवासः- देवाः। बर्हिषः- सानौ- दर्भासनस्य चित्तासनस्य वा उच्छ्रिते प्रदेशे। आ सदन्तु- निषीदन्तु। विश्वाची- सर्वहिता सद्भावाना। विदथ्याम्- उपासनार्हा तव ज्वालाम्। आ अनक्तु- आसिञ्चतु। अग्ने। देवताता- यज्ञे। नः- अस्मान्। मृधः- हिंसकान्। मा। कः- कुरु ॥३॥

ते सीषपन्त॒ जोष॒मा यज॒त्रा ऋ॒तस्य॒ धाराः॒ सु॒दुघा॒ दुह॑नाः ।

ज्येष्ठ॑ वो अ॒द्य मह॒ आ वसू॑ना॒मा ग॒न्त॒न॒ सम॑नसो॒ यति॑ ष ॥ ७.०४३.०४

यजत्राः- पूज्याः । ते- अमी देवाः । ऋतस्य- सत्यस्य । धाराः । सुदुघा दुहानाः- सुदोग्धीः ।

जोषम्- पर्याप्तं यथा भवति तथा । आ सीपन्त- पर्यचरन् । वसूनाम्- सम्पदाम् । वः- युष्माकम् ।

ज्येष्ठम्- मुख्यो भागः । महः- महान् । अद्य- इदानीम् । आगच्छतु । समनसः- सहृदयाः । आ

गन्तन- आगच्छत । यति स्थ- यत्ने भवतेति भावः ॥४॥

ए॒वा नो॑ अ॒ग्ने वि॒क्ष्वा द॑शस्य॒ त्वया॒ व॒यं स॑हसाव॒न्नास्काः॑ ।

रा॒या यु॒जा स॑ध॒मादो॑ अरि॒ष्टा यू॒यं पा॑त स्व॒स्तिभिः॑ सदा॒ नः ॥ ७.०४३.०५

एव- एवम् । अग्ने । नः- अस्माकम् । विक्षु- प्रजासु । आ दशस्य- यच्छ । त्वया । वयम् ।

सहसावन्- सहनशील । आस्काः- अस्कन्नाः । राया- दानयोग्यसम्पदा । युजा- योगेन ।

सधमादः- सह माद्यन्तः । अरिष्टाः- अहिंसिताः । यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥५॥

Dr. Ravi Shankar